

Modni Variton

IMODŽEN EDVARDS-DŽONS
I ANONIMNI AUTORI

Prevela
Aleksandra Čabraja

Laguna

Naslov originala

Imogen Edwards-Jones & Anonymous
FASHION BABYLON

Copyright © Imogen Edwards-Jones 2006

Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za Alegru

S iskrenom zahvalnošću izvanrednoj Judžiniji Fernis i zgodnom Dagu Jangu, i svima u Transvorldu što su bili tako sjajni.

Takođe, svima čije sam vreme i strpljenje trošila razgovarajući s njima satima i danima, u barovima, restoranima, klubovima i uzavrelim, zagušljivim garderobama na brojnim revijama; izuzetno sam im zahvalna, jer ovu knjigu ne bih mogla napisati bez njihove duhovitosti, poverenja, predusretljivosti i pomoći.

Mojoj majci Rubi Dž. S. Tom, s ljubavlju

PROLOG

Sve što sledi je istina. Samo su imena izmenjena, da bi se zaštitili krivci. Sve anegdote, lepote, strahote, prljavštine, priče o drogama, dilovima, suparništva i ludostima ispričali su mi anonimni autori – velika i raznovrsna grupa ljudi iz samog vrela modne industrije. Lik modne kreatorke je izmišljen; međutim, događaji su stvarni, slavne ličnosti glume same sebe, ali se sve priče ovde odvijaju tokom šest meseci jedne modne godine. Sve priče koje su ispričali anonimni autori smeštene su u taj period. Ali, sve drugo je ostalo onako kako jeste. Bogati kupuju odeću, siromašni je prave, a svi ostali uživaju u zanosnoj i prefinjenoj atmosferi. Ovo je samo običnih šest meseci u životu modne industrije.

1

Dok sviće jutro posle burne noći, pažljivo zagledam Aleksandrov nos i primećujem da su mu nozdrve oivičene belim prahom, poput ruba čaše za koktel. Šmrkao je. Ali, svi smo to radili. Sinoć se završila duga i naporna Londonska nedelja mode; kako smo drugačije mogli ostati zabavni i glamurozni bez kojeg grama najfinije bolivijske robe u svojim kožnim torbama *Kloi Paddington*?

Mada ovog jutra i nismo baš takvi. Dok leži na leđima, potpuno obučen, stežući na grudima praznu bocu votke *Grejgus*, Aleksandar izgleda kao da je jedva u stanju i da govori, a kamoli ispriča neku anegdotu ili vic. A ja se nikad nisam osećala gore. Sinoć sam održala svoju šestu reviju i, dok ležim ovde, gledajući u tavanicu skupog hotelskog apartmana koji smo zakupili da posle revije u njemu napravimo žurku, ne mogu da se otmem utisku da mi ne ide najbolje.

To nije zbog same revije. Hoću da kažem, uzimajući u obzir nedostatak finansijskih sredstava, sva vremenska ograničenja i činjenicu da su me dve šnajderke izneverile u poslednjem trenutku, moja kolekcija i nije ispala tako loše. Stvarno sam dobro skrojila modele. Pa, to mi je lična karta. Poznata sam po krojevima. Volim dobar kroj. Dobrim krojem možete učiniti da osoba izgleda mnogo vitkije. Jakne su bile kratke i uske, suknje lepo padale preko kukova i bile fino sužene u struku, pantalone su imale široke nogavice a košulje široke rukave s uskim

manžetnama. Odabrala sam pomorsku temu, s prugama i mornarskim kapama. Mnogo belog. Mislim da sam na reviji imala jednu ubistvenu belu i srebrnu haljinu. Zapravo sam bila sasvim zadovoljna kako je sve to ispalo. Sve je stiglo na vreme i pravim redosledom. Nisam imala peh kao jedan kreator čija je marinskoplava kolekcija popadala s vešalica i nisu imali pojma kako da je rasporede. On je tada seo na pistu i briznuo u plač govoreći da nikada više ništa neće kreirati. Ali moja kolekcija je stigla čitava. Kao i manekenke. Nekoliko njih je zakasnilo, a poneka nije bila u formi. Rano su krenule sa šampanjcem, ali su još bile u stanju da hodaju pravo po crti; one koje nisu, šmrknule su koju crtu da se isprave. Čak je i ona večito naduvena manekenka koja uvek prdi na pisti uspela da se obuzda na mojoj reviji. Možda se u moju čast odrekla pasulja. I tako su osmesi bili pravi. Čak i ako su neki bili pomalo ukočeni. Međutim, sve u svemu, mislila sam da sam dobro prošla. Svi su uspeali da prođu pistom i vrate se. Niko nije pao, kao Naomi Kembel na štiklama, i modni svet se skupio u bekstejdžu da jedni druge tapšu po leđima, čestitaju i glumataju, a posle revije smo svi navalili na piće.

Ne, pravi problem je bio u tome što je štampa moje prošle dve revije proglasila hitovima. Naročito moju prošlu jesenju kolekciju. Bože, dopala se čak i Ani Vintur. Naravno, nije je videla. Ona zapravo ne dolazi na Londonski fešn-vik. Mi smo suviše mali i nebitni i ne ulažemo dovoljno u reklamu da bismo bili dostojni posete Nuklearne.* Ona se, doduše, ipak povremeno udostoji da obiđe Londonski fešn-vik. Pričalo se da će doći naredne sezone, ali za nju se uvek priča da će doći, na putovanju do Milana i Pariza. Baš kao što se uvek očekuje da će se Madona pojaviti na londonskim premijerima i modnim

* *Nuclear Wintour*, nadimak Ane Vintur, urednice američkog *Voga* od 1988. sa platom od, navodno, dva miliona dolara. Smatra se da je upravo Ana Vintur predstavljala obrazac i inspiraciju za glavni lik romana *Đavo nosi Pradu*, čija je autorka njena bivša asistentkinja Lorin Vajsberger. (Prim. prev.)

zabavama, tako se i La Vintur uvek očekuje i svi se uvek pripremaju za njen dolazak, ali se ona nikad ne pojavi. Zato se na mojoj poslednjoj reviji pojavio jedan od saradnika iz američkog *Voga*. U svakom slučaju, revija je procenjena kao fensi događaj, dovoljno ultramoderan da zavredi deo stranice u američkom *Vogu*. Čak su u svoj pregled uključili i nekoliko mojih bluza i kaput trapezastog kroja. Časopis *El* je objavio ekskluzivni članak. *Mari Kler* je tražio intervju. *Harpers* je uradio seriju fotografija. *Ivning standard* posvetio mi je srednje strane, nagoveštavajući da bih mogla biti novi Rolan Mure. Jedan novinar iz *Telegrafa* došao je na žurku posle revije. Čak ni *Style.com* nije imao srca da me otpiše. Zapravo, bili su sasvim ljubazni. Svi su bili ljubazni. Što je u modi vrlo opasno.

Od sinoćne revije se dosta očekivalo, i nisam sigurna da sam takva očekivanja uopšte mogla ispuniti. Britanski modni savet bio je dovoljno ljubazan da mi obezbedi termin koji sam tražila, četvrtak u pola sedam, što se sada prvi put dogodilo. Svake godine su me pitali koji bih termin želela, svake godine sam tražila četvrtak uveče, i svake godine su mi davali utorak, u pola deset ujutru. Niko ne želi da se nađe na početku nedelje, jer to znači da još niko od američkih kupaca neće preći preko bare, po završetku Njujorške nedelje mode. Takođe, niko ne podnosi jutarnji termin. Ko bi pozeleo čašu šampanjca pre nego što je uspeo da proguta jutarnju kafu s mlekom? Ali, ove godine sam dobila najbolji termin najboljeg dana; čak sam raspoređena odmah uz Beti Džekson, tako da su svi mogli da dođu. Sala je bila puna od prvog do poslednjeg reda. Imala sam i poneku zvezdu – Eplton, onu devojkicu iz *X faktora*. Pričalo se čak da bi mogla doći i Poš, međutim, tu se Aleksandar oštro usprotivio. Mada se ona ionako ne bi pojavila. Ipak, on je želeo da se obezbedi.

„Solarijum, sise i nadogradnja kose“, izjavio je na prvi nagoveštaj da bi mi se njeni ljudi mogli javiti i zatražiti kartu u prvom redu. „A po meni, ona uopšte nije moderna.“

„Kavali je obožava“, reko.

„Ma daj“, odgovori on. „Matori guzonja. On ima stila kolid i kanta za đubre.“

Aleksandar zna mnoge sočne priče koje iskreno smatram neistinitim, i odmah se bacio na jednu od svojih starih i omiljenih. Pre nekoliko godina, dok je Tom Ford još bio u *Gučiju*, navodno je pozvao svoju predstavnicu za odnose s javnošću u Londonu, zahtevajući da se „ta žena“ izbac iz njegove odeće. Predstavnicu za odnose s javnošću je, navodno, odgovorila da je to nemoguće, jer Poš kupuje njegovu odeću. A Ford je, navodno, najpre začutao, a zatim dreknuo: „*Kako da je sprečimo?*“

„Dakle, ako Poš nije dovoljno dobra za Toma Forda“, nastavi Aleksandar sležući ramenima, „onda ne želimo da šeta to svoje mršavo dupe ni oko naše kolekcije.“

Aleksandar se upravo budi i počinje da kašlje tu pored mene. To je jedan od onih teških napada kašlja, sa dubokim iskašljavanjem iz pluća. Čitav krevet se trese. Konačno, uz još jedno glasno nakašljavanje seda na krevet, ispuštajući bocu votke, koja se skotrlja s kreveta na debeli tepih.

„Jao, jebote!“ kaže on otvarajući oči, trljajući blede lice i prolazeći prstima kroz sjajnu smeđu kosu. „Osećam se usrano.“ Ponovo kašlje. „Imaš cigaru?“

„Mmm“, kažem osvrćući se po sobi.

Spavam sa Aleksandrom dva puta godišnje svake godine, još otkad smo se upoznali u prošlom veku, i moram da kažem da ujutru uopšte nije privlačan.

„Gospode“, kaže, trljajući svoj mali nos dok gleda oko sebe. „Šta se, jebote, ovde desilo? Ovo je kaos.“

Što je tačno. Na sve strane razbacane su čaše, flaše i opušci. Napola popijena pića, opušci u napola popijenim pićima, i jedna umazana kutija za ce-de na sredini stola. Neko je nosio hotelski penjoar. Leži bačen kraj vrata. Papuče su izvađene iz kesice, a neko je zaboravio belo-zlatnu tašnu.

„O, čoveče“, kaže Aleksandar, oprezno ustajući iz kreveta i držeći se za glavu. U crnom odelu i beloju košulji liči na svraku, dok pažljivo preskače otpatke u crnim svilenim čarapama. „Gledaj ovo. Baš lepo izgleda“, kaže, uzimajući tašnu u ruku i njuškajući kožu. „Plen sa žurke?“

„Meni izgleda kao *Taner Kroul*“, kažem, sedajući u krevetu.

„Oh, u pravu si“, odgovara, odmah je bacajući nazad na pod. „Odjednom mi se više toliko i ne sviđa.“

Seda na jedan od dva siva plišana dvoseda i počinje da pretura po praznim kutijama na stolu, dok ne pronađe cigaretu. Pali je i uvlači dim. Potom ga opet obuzima napad kašlja, koji kulminira obilnim izbacivanjem šlajma, a koji on potom guta.

„Bože“, kaže on. „Sad je već mnogo bolje. O, vidi“, dodaje, sav ushićen. „Vidi šta imamo ovde. Moju *Selfridž* karticu.“ Smeši se, pružajući mi da je pogledam. „S mojim imenom, ispisanim kokainom.“ Istresa karticu na kutiju za ce-de i skuplja ostatke droge u tanku crtju. Pretražuje najpre sto, a zatim i sopstvene džepove, tražeći novac. Pronalazi jednu izgužvanu novčanicu od pet funti, koju odbacuje u korist računara za taksi. Mota ga. Prislanjajući ga uz nos, iznenada se priseća svog vaspitanja građanske srednje klase i učenika privatne škole. „Hoćeš malo?“, pita.

„Ne, hvala.“

„Važi.“ Smeška se i ušmrkava dok sve ne počisti. „Dobro“, kaže, pljesnuvši dlanovima i otirući ih o svoje *Diorove* pantalone. „Kako se osećaš?“

„Ne baš naročito“, odgovaram.

Zapravo, to su blage reči. Osećam se bolesno, uplašeno i veoma nesigurno. Ovo je sigurno najgori trenutak u godini jednog modnog kreatora. Ubiješ se od rada. Daš sve od sebe. Danima ne jedeš i ne piješ ništa osim haribo bombonica i koka-kole. Pa ipak, te muke nisu ništa u poređenju sa prikazima u štampi. Mogu te razapeti za jedan dan. Mogu ti uništiti posao.

Učiniti da ne dobiješ više nijednu narudžbinu. Obrisati tobom pod. I baciti te u modni ponor jednim britkim potezom pera.

Srce mi udara kao ludo, usta su mi suva, i jedva dišem. Imala sam dve dobre revije i jednu odličnu sezonu. Sigurna sam da svi jedva čekaju da me sruše. Tako je to sa londonskim revijama: vole te samo dok si stvarno nov, stvarno mlad i stvarno, stvarno siromašan. Vole da te otkriju i pruže ti šansu. Vole kad ti neko kao Izabela Blou pokupuje celu kolekciju. Ili kada Kejt Mos obuče tvoju odeću. Ali, ako ti već dobro ide, imaš svoje mesto u *Harviju Nikolsu* i nekoliko porudžbina za *Mečiz*, onda više nemaju o čemu da pišu. Tu nema priče. Traže novu modnu atrakciju sa haljinama od perspeksa i gaćicama s perjem, koju će staviti na naslovnu stranu. Ako si već jednom privukao pažnju i dobio britansku modnu nagradu za najboljeg debitanta, kao ja prošle godine, onda više nemaš kud. Osim da padaš.

„Hoćeš li da ja odem da kupim novine?“, pita Aleksandar. „Ili da idemo zajedno?“

„Treba mi svežeg vazduha. Možemo li da odemo do internet-kafea iza čoška?“, predlažem. „Moram pre svih ostalih da vidim šta kaže Style.com. Na kraju krajeva, to će biti objavljeno širom sveta.“

„Dobro. Uvlači se u suknju i palimo.“ Gleda u sat koji je kupio na plaži u Sardiniji. „Prošlo je deset.“

Petnaest minuta i 438 funti za hotelski račun kasnije, prolazimo Sohoom tražeći internet-kafe. Početak je septembra, dan je blistav i sunčan, a nebo vedro i plavo. Aleksandar skriva mamurluk iza retro sunčanih naočara. Izgleda malo neobično u crnom *Diorovom* odelu i *Gučijevim* cipelama. Većina ljudi na ulicama još nosi garderobu iz sezone proleće/leto: široke šarene suknje, metalne pojaseve i vezene bluze; ali on je već otišao dalje. Mada bi ja trebalo da ćutim. Nosim usku sivu suknju i pripijenu košulju koja je tako lepo prošla na jesenjoj reviji u februaru.

Nadomak Ulice Vordur pronalazimo restorančić u kojem služe kafu i peciva, pun stranih studenata koji čitaju svoje mejlove.

„Nismo daleko od kancelarije, što ne odemo tamo?“, pita Aleksandar osvrćući se i blago se mršteći. Nerado se meša sa običnim svetom.

„Radije bih to obavila sada“, kažem. „Pre nego što se vratimo u kancelariju i telefon počne da zvoni.“

„Dobro.“ Klima glavom. „Sedi, ja ću doneti kafu. Kao i obično?“

„Hvala.“ Smešim se. Sigurno sam jedina u modnoj industriji koja još pije kafu s punomasnim mlekom.

Aleksandar odlazi ka zadnjem delu restorana, a ja izlazim na internet. Tih nekoliko sekundi pre nego što se Style.com pojavi na ekranu, iz dna duše želim da povratim. Votka, kokain, stres i tri sata spavanja dnevno dovoljni su da se čovek izbljuje po tastaturi. A zatim, sajt odjednom iskršava preda mnom. Ukucavam svoje ime; na ekranu se pojavljuje fotografija naduvene manekenke. Njiše se ka kameri u beloj suknji i košulji bez rukava s velikom belom kragom. Duboko udišem i počinjem da čitam. „Nema drugog načina da opišemo ono što se sinoć dešavalo: bilo je dosadno. Kreatorka od koje smo svi očekivali da nas oduševi svojim osobenim stilom i izvanrednim krojevima jednostavno nije ispunila očekivanja. Mada treba odati priznanje zalaganju i maštovitosti koje je uložila u svoju kolekciju, krajnji rezultat jednostavno nije bio dovoljno upečatljiv. Nadala sam se da će me oboriti s nogu talentom i idejama kojima su njene kreacije oduvek obilovale, ali haljine su bile suviše konvencionalne, pantalone nedovoljno izazovne...“ I tako dalje, i tako dalje. Moje ideje nisu dovoljno zanimljive, stilizacija je trapava, cipele su mi kabaste i ružne. Prikaz se završava rečima: „Nadajmo se da je ovo samo prolazni kiks.“ S nevericom zurim u tekst. Sranje, sranje, sranje.

„O, bože“, kaže Aleksandar, duboko uzdahnuvši. Naginje mi se preko ramena, čitajući zajedno sa mnom. Zatim seda i stavlja

dve šolje kafe na sto. „Pa, uvek možemo da pravimo cipele za trandže.“

„Šta?“, pitam zbunjeno.

„Kao Vivijen“, nastavlja on.

„Vestvud?“

„Naravno.“ Prevrće očima. „Njene cipele se prodaju kao alva u Sjedinjenim Državama.“ Smeši se. „Ali samo u ogromnim, muškim brojevima. Pravi su hit u transvestitskim klubovima zapadnog Holivuda.“

„Pa, kako stvari stoje i kako kaže ova prokleta kučka Luiz, koliko danas počecu da oblačim trandže.“

„Oni su vrlo probirljivi“, odgovara on.

„Stvarno?“

„Apsolutno.“ Ponovo se smeši. „Stvarno, nemoj da brineš zbog Style.com.“ Otpija ogroman gutljaj kafe. „Ko još to čita?“

„Samo svi.“

Naginjem se, uzimam kašičicu i mešam kafu. Uzdišem. Čitav moj svet se ruši. Posao koji sam gradila skoro šest godina upravo propada. Kao i toliki britanski modni kreatori pre mene pojavila sam se naglo, a otići ću s gomilom tužbi i prokletih dugova.

„Hoćeš li malo čokolade?“

„Da, molim.“

Aleksandar me stvarno dobro poznaje. On mi je prijatelj, inspiracija i partner. Poslovni, naravno, ne seksualni. Upoznali smo se pre osam godina u jednom pabu u Sohou. U džepu je nosio izgužvanu diplomu trogodišnje škole grafičkog dizajna, a ja sam bila ne tako sveži diplomac sa Central Sent Martina.* Radila sam stajling za foto-seansu magazina i imala sam nekoliko nažvrljanih nacрта haljina na koverti, a on je rekao da jedan njegov drug ima praznu sobu/studio blizu Ulice Berik. Pili smo pivo, popušili četiri paklice marlboro lajtsa i otkrili zajednič-

* Čuveni koledž za umetnost i dizajn u Londonu. (Prim. prev.)

ku ljubav prema modi. Beskrajno smo raspravljali o drvenoj suknji Huseina Čalajana, tračarili o Vivijen Vestvud i priznali jedno drugom da najradije provodimo nedeljno poslepodne u Muzeju Viktorije i Alberta. Nismo ni primetili kad je svanulo. Od tada smo neprestano zajedno.

Sjajno radi sve ono što ja mrzim. Odlično se snalazi s brojevima i ljudima iz branše. Odlazi gde god treba i priča šta god treba. Podmazuje prave ljude, nalazi nam poslove na sve strane i istinski uživa u razgovorima sa svim onim ledenim damama koje, kako izgleda, drmaju u svetu mode. Zajebao se samo jednom, kada smo pre par sezona pokušali da eksperimentišemo s prvim redom na reviji. Dobili smo ogroman beli prostor i odlučili da ga demokratski osmislimo. Napravili smo ogromnu pistu koja je vijugala po celoj prostoriji i postavili stolice svuda oko nje, tako da su svi sedeli u prvom redu. To se nikome nije dopalo. Urednici su se gurali sa modnim direktorima koji su vikali na pomoćnike, dok su se ovi svađali sa studentima. Niko nije znao gde mu je mesto. Niko nije mogao da odredi koje je mesto bolje ili odakle je bolji pogled. Nikad ne treba potceniti ego svih tih ljudi. Saradnici Vivijen Vestvud jednom su napravili grešku i izdali više karata za njenu parisku reviju nego što je bilo sedišta. Završilo se potpunim haosom.

„Izvoli“, kaže Aleksandar vraćajući se s kafom posutom gomilom čokolade u prahu.

„Hvala“, odgovaram, uzimajući kašičicu, zahvatajući njome čokoladu i gutajući je. „Pretpostavljam da je naša sledeća stanica Suzi Menkes.“

Institucija za sebe, Suzi Menkes piše za *Internešenel herald tribjun* još otkad postoji moda. Pomalo je boemski tip, nosi karakterističnu frizuru „pačji rep“ i jedan je od najboljih novinara. Poznata je po poštenju, objektivnosti i ljubavi prema modi, te njena pozitivna kritika ume da spase čitavu propalu kolekciju.

„Njen prikaz se neće pojaviti do sutra“, kaže Aleksandar. „Ili čak prekosutra.“

„Onda nam ostaju samo još američki mediji“, kažem, i dalje jedući čokoladu.

Aleksandar klima glavom.

„Pa... gotovi smo.“

„Možda i nismo“, kaže on, trljajući ruke. „Ne zaboravi na *Telegraf*. *Telegraf* te voli.“

„Da, ali trebaju nam *Tajms*, *Standard*, treba mi... o bože... *Sandey tajms*.“

Aleksandar i ja se zgleđamo i prasnemo u smeh. To nije vedar smeh, već histeričan i očajnički.

„To nećeš dočekati“, kikoće se Aleksandar. „Nikad im se ništa tvoje nije dopalo. Nikad!“

„Znam.“

„Bili su grozni prema tebi čak i kad se tvoja kolekcija svima sviđala.“

„Znam.“

„A sad se nadaš da će možda biti uz tebe.“

„Znam!“

Glas mi je tako visok, tanak i prodoran da nas strani studenti gledaju kao da smo ljudi. Što je, pretpostavljam, istina.

„Hajde da se vratimo u kancelariju“, kaže Aleksandar. „Pre nego što napravimo budale od sebe.“

Kancelarija pored knjižare u Ulici Berik izgleda kao da je poharana. Stvari su razbacane na sve strane. Sva tri nivoa su u haosu. Prizemlje, gde se nalazi nešto što treba da predstavlja recepciju sa prijemnim pultom, dvosedom presvučenim ljubičastim plišem i prostranom garderobom s desne strane, s nizom rafova sa garderobom, zakrčena je papirima, uzorcima i komadićima tkanine. Na sve strane razbacana su dugmad, trake i jastučići s iglama. Po tamnocrvenom tepihu leže cipele i mnoštvo narukvica i ogrlica. Prvi sprat, gde se nalaze moj radni sto i zid raspoloženja, i Aleksandrova kancelarija, u neznatno je bo-

ljem stanju. Ipak, i tamo su razbacani tkanine i odbačeni uzorci. Drugi sprat, na kojem rade krojačice i šnajderke, izgleda kao da je na njemu eksplodirao jorgan pun šljokica. U mojoj kolekciji jedva da uopšte ima šljokica, zapravo, samo su dve večernje haljine ukrašene njima, ali ipak čitav drugi sprat svetluca. Takođe, na sve strane leže komadići srebrne svile – ostaci srebrne jakne koju sam iznenada odlučila da ubacim, pošto sam prethodne nedelje videla nešto slično na reviji Marka Džejkobsa.

Jedno od pravila preuzetih iz Njujorka jeste da treba videti sve što rade ostali dizajneri. Uvek вреди pogledati *Marka Džejkobsa*, *Anu Sui*, *Majkla Korsu*, *Kelvina Klajna*, *Ralfa Lorena* i *Tjulu*, i baciti pogled na *Oskara Plati Mi Rentu*, kako ga devojke zovu, tek da se zna da smo u toku. Pošto smo mala firma, veoma je važno da pratimo trendove koje nameću modne veličine – poneka suknja u ruskom stilu, edvardijansko-modernistička košulja, klasični sako, srebrna jakna. Ako svi ostali rade crveno a samo vi tirkizno, nećete imati mnogo prikaza u časopisima na kraju sezone. Rubrike tipa „šta morate imati ovog leta/jeseni/zime“ hleb su nasušni za nas nove klince.

I tako sam pre tri dana, zapazivši nešto srebrnasto i seksi na Markovoj reviji, poslala Trišu, našu sedamnaestogodišnju pripravnicu, u Ulicu Berik da kupi sjajni sivi materijal za jakne. Aleksandar joj je podviknuo da se ne vraća dok ga ne nađe, i da mu donese račun.

Uvek nekako sažaljevam Trišu, mada Aleksandar kaže da grešim. Dobija novac za prevoz odnekud iz istočnog dela, gde god da stanuje, i deset funti dnevno. Nemam pojma od čega zapravo živi, verovatno od haribo bombonica i atmosfere, kao svi mi ostali koji se bavimo modom. Šta god to bilo, međutim, vitka je i dobro izgleda. Nosi najnovije naočare za sunce *Šanel* i pojas *Balensijaga*, koje njeni prijatelji potkradaju iz ormara raznoraznih modnih časopisa u kojima rade. Ostatak garderobe obično su njene sopstvene kreacije, uz poneku majicu iz *Top šopa* ili tome slično.

U svakom slučaju, kada se konačno vratila – posle, pretpostavljam, petnaestak cigareta i nekoliko kafa u obližnjim kafićima – počela je ludnica. Među mojim šnajderkama nastala je vriska i cika na poljskom i portugalskom, među krojačicama mrzovoljni japanski uzdasi, ali, posle jedne noći pušenja, psovanja i gutanja brojnih konzervi red bula, ispovrnule su tri pristojne srebrnaste jakne s velikim kapuljačama i svetloružičastom postavom. Ipak, nisu se pojavile na reviji. Moja stilistkinja Mimi je rekla da ih ne oseća, i to je bilo to.

Zapravo, dok stojim ovde boreći se s mučninom zbog ustajalog dima cigareta što se spušta niz stepenište iz radionice, vidim jednu jaknu kako visi na naslonu stolice u mojoj kancelariji. Izgleda sasvim lepo, meka je i lagana i neobično elegantna. Možda je ipak trebalo da ih uključim u kolekciju? Ili da ih samo ubacim u rasprodaju uzoraka na kraju meseca?

„Ćao“, dopire glas iz podnožja stepeništa.

„Ćao, Triša“, odvrća Aleksandar.

„Ćao, Alek... sandre“, kaže ona.

„Učiš.“

„Kupila sam novine“, kaže ona.

„Rano si stigla“, govorim silazeći niz stepenice.

„Spavala sam ovde.“

„O?“

„Aha.“ Ona odmahuje glavom ka ljubičastom dvosedu na recepciji. „Propustila sam poslednji autobus. Neki prijatelji su mi predložili da prespavam kod njih u Sadarku, ali nisam htela da se gnjavim i radije sam ostala ovde. Onaj ružičasti krzneni kaput od prošle godine je strašno topao.“

„Spavala si u prošlogodišnjem modelu?“, šali se Aleksandar.

„Znam.“ Kikoće se. „Strava. Morala sam da biram između toga da mi se sise smrznu i da napravim modni *faux pas*, ali računala sam da to niko neće saznati.“

U tamnosivim pantalonama sa visokim strukom i crnoj majici, i sa velikim belim *Šanel* naočarima za sunce na glavi, Triša se

stvarno ne šali. Ona bi se zaista radije smrzla nego obukla demodirano. Smešim se. Ta devojka će verovatno daleko dogurati.

„Jesi li pročitala kritike?“, pitam je.

„Niko ih još nije objavio. Ali sam zavirila u *Standard*.“

„I?“

„Nije tako loše.“ Ona sleže ramenima. „Nabrojali su nekoliko stvari koje su im se svidеле.“

„Nekoliko?“, ponavlja Aleksandar zbunjeno.

„Da vam pročitam?“, pita Triša.

„Hajde“, kažem. Osećam kako mi se ruke znoje dok otvara novine.

„Na trećoj strani?“, pita Aleksandar.

„Aha“, kaže ona, klimajući glavom.

„To je dobro“, govori mi on.

„Može?“, pita Triša.

Aleksandar i ja klimamo glavama.

„Bla, bla, bla...“, počinje ona. „Preskačem onaj dosadni deo... Ipak, izuzimajući te krute modele, uspeła je da sastavi vrlo prihvatljivu kolekciju koja će sigurno zadovoljiti poslovnu ženu od stila.“

„Prihvatljivu?“, kaže Aleksandar

„Aha“, kaže Triša, blago otvorenih usta.

„Kome još treba prokleta *prihvatljiva* kolekcija. Bože dragi“, kaže on, strovalivši se na ljubičastu sofu. „Prihvatljiva... Je li to sve što može da kaže? Jebeno prihvatljiva?“, kaže, pokazujući navodnike u vazduhu. „Još malo će reći da su nam suknje 'ljupke', a pantalone jebeno 'fine'. Prihvatljivo“, hukće on. „U modi niko ne želi da bude jebeno 'prihvatljiv'.“

„Da“, slaže se Triša, nabirajući nos. „To je skoro isto tako loše kao i biti komercijalan.“

„Pa, zapravo i nije“, kaže Aleksandar.

„Stvarno?“, kaže Triša. „Ali niko ne želi da bude komercijalan.“

„Mogu li da vidim to?“, pitam prilazeći joj.

„Naravno“, kaže ona pružajući mi novine.

Otvaram treću stranu i umalo ispuštam časopis iz ruke.

„O bože“, kažem šireći novine i okrećući ih ka Aleksandru.

„Jesi li video ovo?“

„Ted Nikols se vraća na modni tron“, čita Aleksandar. „Jebi-ga. Samo nam to treba.“

„O vama je ovaj mali članak dole“, dodaje Triša predusretljivo.

„Da, hvala, vidim i sama“, kažem.

„Ta pička se vratila iz mrtvih“, kaže Aleksandar. „Kako se to, do đavola, desilo?“

2

Narednih nekoliko dana u štampi se pojavljuju i ostali prikazi. Uglavnom su negativni, uglavnom nenadahnuti i skoro u svima piše isto – da sam pukla, da sam se ispucala i da više nisam zanimljiva. Moram da kažem da sam pomalo potištena što je šest meseci teškog rada tek tako otpisano. Zapravo, Suzi Menkes je bila dobra. Bog je blagoslovio. Napisala je da sam napravila zaokret i počela malo da eksperimentišem. Dopale su joj se moje krute suknje i uske košulje. Ali, tada je već bilo pomalo prekasno. Ostale kritike su bile potcenjivačke. U *Telegrafu* su se izrazili uglavnom opisno, što obično rade kada im se modeli ne sviđaju naročito. Još uvek čekamo *Sandey tajms*, ali više i nije tako važno šta će oni napisati. Šteta je već napravljena. Kolekcija neće biti pravi hit.

Aleksandar se sjajno drži. Puši cigaretu za cigaretom i šeta iz kancelarije u kancelariju. Prosto leti na krilima *Fer trejd* espressa i stalno pljuje navodni kambek Teda Nikolsa. „Sad, kao, vole tog prokletog pedera, samo zato što je pre toga pukao“, ponavlja hodajući gore-dole, kašljući i čupkajući donju usnu. „Odvratni kvazigej. Da je imao uspeha pre te revije, ne bi tako lepo pisali o njemu. Prvo se proslavio, onda propao, a sad ga opet vole. Tipično. Zar ne bi bilo sjajno kad bi nas svet mode jednom iznenadio?“

Ted Nikols i ja smo bili zajedno u Sent Martinu. Studirali smo zajedno i neko vreme bili ljubavnici. Planirali smo da osnujemo zajedničku firmu kada završimo koledž, ali onda me je on ostavio, zaključio da je gej i počeo da se druži sa hardkor modnim svetom iz Hokstona. Sad se klanja na oltaru Kejti Grand, tako da ga više ne viđam baš često. Kejti je malo previše kul za nas obične smrtnike i ne bi dozvolila nekome poput mene pristup u svoje društvo. Zapravo, da budem iskrena, nikad mi se u životu nije ni obratila. Nikad nije objavila nijednu moju kreaciju u svom *zeitgeist* modnom magazinu *Pop*. U stvari, naslućujem da bi radije umrla nego obukla nešto moje.

U svakom slučaju, u njenom dvorcu je ovih dana prilična gužva. Među njenim bliskim prijateljima su Li Mekvin, Rolan Mure, Džajls Dikon, Luella Bartli, umetnik performansa Džoni Vu, di-džej Ričard Bati i novi direktor *Malberija* Stjuart Vivers. Znam da Ted izlazi u *Dordča i aždaju* u Ulici Hakni i da je prošlog leta često visio u *Golf sejl*, pomodnom klubu na Trgu Hokston. Tamo je kao di-džej radio Sem Tejlor Vud, zajedno sa tipom po imenu Gregori Vilkins, i svi su zveknuli po nekoliko VLS-ova (votka, limeta i soda) i sambuka pre nego što su se bacili na muziku. Nekoliko puta se tamo pojavila i Kejt Mos i čak jednom zapretila da će puštati muziku, ali to nikad nije učinila.

Par prišepetlji i grebatora iz te grupe stvarno ljudi kao struja. Zato moram da kažem da se nisam iznenadila kada sam poslednji put naletela na Teda, jednog vrelog ponedeljka ujutru sredinom juna, zatekla ga sa slamnatim šeširom na glavi i u papučama i zaključila da te noći očigledno nije ni spavao. Bio je u nekom ilegalnom baru blizu Old strita – stan u potkrovlju nekog tipa, gde se piće plaća. Imao je tešku letnju kijavicu, žvakao sopstvene obraze i za sobom vukao neko stvorenje sa bezbroj pirsinga.

„Ljubavi!“ uzviknuo je. „Kako si, jebote?“

„Dobro“, odgovorih, sećam se, praveći se mrtva hladna.

„Vinse“, reče on, mahnuvši rukom ka onoj izbušenoj kreaturi, „ovo je jedina žena koju sam ikad kresao.“

Nasmešila sam se. Obojica su me odmerili od glave do pete, a zatim prsnuli u smeh.

Stoga možete da zamislite koliko mi je drago što se vratio na modnu scenu i što mu tako dobro ide. Na Tedovu nesreću, *Golf sejl* je zatvoren. Postao je popularan među običnim smrtnicima, te je propao. Nemam pojma kuda se kreće ovih dana. Pretpostavljam da još uvek pokušava da se sprijatelji sa Samantom Morton na nekoj nedeljnoj zabavi u Ajlingtonu ili da naleti na Sejdi Frost u *Inžinjeru* na Primrouz hilu. Ted je lud za slavnim ličnostima i učiniće bilo šta da neku zvezdu uvuče u neku svoju kreaciju. Još nije stigao do Džulijen Mekdonald i Keli Bruk, ali nije ni daleko od toga.

U stvari, ma koliko da bi ga razočaralo da to čuje, Aleksandar i ja zapravo nemamo vremena da razmišljamo o veličanstvenom povratku Teda Nikolsa. Imamo mnoštvo sastanaka s kupcima pre nego što spakujemo svoju kolekciju i krenemo u Pariz.

Kao mala, nezavisna kompanija, nemamo agenta za prodaju, zato se lično sastajemo sa svim kupcima. Obično se u danima posle Londonske nedelje mode Aleksandar i ja zaključamo u neki hotelski apartman u centru grada i primamo kupce iz celog sveta. Služimo ih pićem, hranimo salatam od piletine i mini-picama, i platimo nekoj izandaloj manekenki da se šeta pred njima u našoj odeći, i ukrštamo prste u nadi da ćemo se dokopati porudžbine. To je vrlo naporno. Sedim i smešim se tako usiljeno da mi na kraju sezone već treba botoks da bih izgledala normalno. A Aleksandar se često grize za jezik, upinjući se da bude ljubazan. Mogli bismo sve to da prebacimo na nekog agenta i pomešamo svoju robu sa mnoštvom modela drugih kreatora ali, iskreno, pošto bi oni uzeli svojih pet do deset procenata, naš profit bi se na kraju godine sasvim istopio.

Velike firme, ili one koje su kupili ogromni konglomerati, kao na primer veliki „tata“ *LVMH* (Luj Viton Moet Henesi),

rade malo drugačije. Oni prodaju vrše preko stalnih izložbenih prostora ili svojih skladišta u gradu. Pet dana posle svakog fešn-vika, londonskog, njujorškog, pariskog ili milanskog, kupci iz *Harvija Nikolsa*, *Herodsa*, *Saksa* s Pete avenije, *Bergdorfa Gudmana* i *Nimana*, dolaze u napucane prodajne prostore da gledaju, biraju i kupuju odeću. Sva odeća firmi iz *Gučijeve* grupe nalazi se u stalnim izložbenim prodajnim prostorima. Tako *Stela Makartni*, *Aleksandar Mekvin* i *Iv Sen Loran*, *Botega Veneta*, *Balensijaga*, *Serđo Rosi* i, naravno, *Guči*, svi imaju sopstveno osoblje i prostor. Isto važi i za *LVMH*, tako da i *Klo*, *Puči* i *Luj Viton*, *Selin*, *Mark Džejkobs*, *Fendi*, *Živanši* i *Dona Karan* imaju sopstvene prodajne prostore i timove. Sa profitom od preko milijardu evra u prvoj polovini 2005, morali su prodati dosta robe. Čak i manje kompanije, poput *Kluba 21*, koji je vlasnik *Luele Bartli* i *Malberija*, imaju stalne izložbeno-prodajne salone širom sveta.

Budući da je u igri ogroman novac, ta skladišta/izložbeni prostori veoma su profesionalno opremljeni, sa osobljem od petnaest do dvadeset ljudi. Kupci dolaze u unapred zakazano vreme, a prodavac ih sačekuje s fasciklom u ruci. Svako od njih dobija marker ili plastični disk u određenoj boji, tako da je njihov izbor jasno obeležen. Kada stignu, službenik ih sve zavodi u evidenciju, a njihova poslednja ponuda se beleži u kompjuteru. Zatim se unapred sklapa dogovor o budžetu. Ako su, na primer, prošle sezone potrošili 50.000 funti, pitaju ih da li planiraju da potroše istu sumu, ili žele da ove sezone povećaju budžet za 10 ili 15 procenata. I tako, dok se Aleksandar i ja klanjamo levo i desno, ulizujemo i šenimo za siću, velike zverke odmah prelaze na posao. Njihovi profiti i budžeti toliko su ogromni da kupuješ ili ne kupuješ. Oni samo žele da obave posao. Povremeno poneki kupac poželi da vidi odeću na modelima, stoga četa mršavih nasmešenih devojaka sedi negde u pozadini u tangama, čekajući da vide hoće li Harvi Nikols tražiti da se podseti na neku suknju Marka Džejkobsa pre nego što se odluči. To možda nisu

najlepše manekenke, ali su svakako savršenih proporcija sa širokim, blistavim osmesima na mršavim licima.

Ove godine, da bismo sa svojom firmom bolje upoznali kupce, odlučili smo da ne iznajmljujemo apartman u hotelu, već da ih dovedemo u studio. To je, zapravo, bila Aleksandrova ideja. Rekao je da je to dobar način da se kupci povežu u mrežu, da se osete kao deo naše porodice; možda će ih to podstaći da ulože malo više novca. Budući da je najveći broj modnih direktora velikih kuća i kupaca već na putu za Milano ili su već stigli tamo, Aleksandar je takođe predložio da, umesto da trošimo novac na manekenu, ubedimo Mimi da to radi. A Mimi, koja nema običaj da često izlazi u susret bilo kome, nekim čudom je pristala na to. Možda je, kao i većina stilistkinja, oduvek želela da bude manekenka, ili možda nije imala pametnija posla. U svakom slučaju, Mimi se uvek pojavljuje pola sata kasnije nego što je dogovoreno i pola sata ranije nego što mi želimo. Jedino je lažima možemo navesti da dođe na vreme.

Otmena, lepa i privlačna, Mimi je visoka metar i osamdeset dva centimetra i vitka, s gomilom crvenih kovrdži. Godinu dana je pohađala kurs obrade tkanine i tekstila u Njukaslu, ali je bila predaleko od Londona, i zato ga nije završila. Ima sjajne veze, leta provodi na jugu Francuske, i bliska je sa svima iz *Voga*. Ne radi samo za mene. Beskonačno proučava časopise i reklamne fotografije i mogla bi da zaradi brdo para da nije tako neorganizovana, lenja i sklona duvanju. Pored toga bavi se i stajlingom zvezda, uglavnom glumica iz El-Eja koje ovde promovisu svoje filmove. Provodi dosta vremena oblačeći poznate i gura nos pod mnoga slavna pazuha, tako da uvek zna ko ima problema sa higijenom, debelo dupe, ili je skoro išao pod nož.

„Hi-hi-hi“, kikoće se dok uleće u crnim uskim farmerkama i s ogromnim tamnim naočarima, pomalo slična muvi. Nosi veliku kožnu tašnu, telefon, kafu s mlekom, kišobran, tri kese i *Gučijevu* torbu. „Draga!“, kaže mi. „Aleksandre“, dodaje. „Molim te, dođi, jebote, i vidi ovo.“ Baca sve na pod i iz torbe

izvlači jarkozelenu tašnu. „Stvarno“, kaže, njuškajući je i milujući. Gotovo balavi nad njom. „Ovo je najnovija hit torba sezone.“ Ceri se. „Ne mogu da verujem.“ Ona ciči i diže je, tako da se svi kupamo u njenom sjaju. „Zar ne bi kresnuo svoju babu za ovo?“

„I dedu“, kaže Aleksandar, prilazeći da je dodirne. „Božanstvena je. Šta misliš?“

„Fantastična“, kažem.

„Zar ne?“, kaže Mimi, veoma zadovoljna sobom.

Dok svi stojimo okupljeni oko tašne, nešto nam skače između nogu.

„Isuse!“, vrisne Aleksandar odskočivši ka zidu. Nije baš poznat po hrabrosti. „Šta je to, do đavola?“

„O, ne budi grozan“, kaže Mimi, saginje se i zaviruje pod sofu. „To je Mini Mi.“

„Mini šta?“, pita Aleksandar.

„Mini Mi“, odgovara Mimi, uzimajući u naručje majušnog crnog psa. „Ona je mini pudlica.“

„Pudlica?“, ponavlja Aleksandar.

„Pudlica“, kaže Mimi. „Pudlice su sada strašno in.“

„Mislila sam da su psi bili u modi prošle godine“, kažem.

„Ne, prošle godine su bile bebe“, odgovara Mimi.

„Mislilo sam da je ove godine u modi pletenje“, govori Aleksandar.

„I jeste“, slaže se Mimi. „Pletenje i psi. Sijena ima dva. Porogija i Bes.“

„Pa, onda bi bilo dobro da svi nabavimo po jednog“, kaže Aleksandar.

„Nabavili smo“, kaže Mimi. Prinoseći pudlicu licu, pušta je da joj oliže usta. „Poljubi mamu. Ljub ljub ljub.“

„O, bože, nemoj“, kaže Aleksandar. „Muka mi je. Upravo je polizala sebi dupe.“

„Nije“, buni se Mimi.

„Naravno da nije“, odgovara on. „Ona uopšte i ne sere.“

„Pa, meni je slatka“, kažem, češkajući je po glavi i streljajući Aleksandra pogledom. Na kraju krajeva, Mimi nam čini uslugu. „Samo nemoj da nam piški po tepihu.“

„Savršeno je dresirana“, izjavljuje Mimi. „Hajde, ljubavi“, govori ona psu puckajući prstima, a pudlica odmah uskače u veliku kožnu torbu. „Vidite!“

Aleksandar vodi Mimi s Mini Mi u susednu prostoriju i daje joj nekoliko konzervi koka-kole, pepeljaru, pokazuje joj gde da uključi mobilni i donosi joj mnoštvo primeraka *Hita*, *Gracije* i *Voga*, da je zabavi do kraja dana. U međuvremenu, Triša odlazi na sprat da raščisti haos. Ja sređujem recepciju, protresam jastuke na ljubičastom dvosedu, ispravljam uramljene naslovne stranice časopisa koji vise iza prijemnog pulta i proveravam imamo li dovoljno šampanjca, voća i vode.

Baš kao kod sedenja u prvom redu, i kod prodaje postoji stroga hijerarhija. Što ste važniji, to vam sastanak duže traje, imate povoljniji termin i veću mogućnost da vam ponude šampanjac. Flosi iz *Eseksa*, kojoj je muž kupio radnju i čije narudžbine obično iznose manje od 2000 funti, obično nudimo čips i čašu vode; zakazujemo joj sastanak u 17.30 i izbacujemo je iz kancelarije tačno u šest. S druge strane, Safron iz *Netaportera* može da ostane koliko joj je volja. Dobija najmanje jednu čašu šampanjca, pa i ručak, ako želi. Zapravo, Safi dobija sve što zatraži, sa sve mašnicom i muzičkom željom. *Netaporter* je jedan od naših najvećih klijenata. Njihove porudžbine porasle su sa 5000 funti od pre tri godine na preko 25.000, jer su uspešni i imaju sve više klijenata. Moram priznati da smo ja i Aleksandar, kad smo prešli granicu od 20.000 funti, otišli na večeru u *Ajvi* i ubili se od šampanjca.

Ako niste na listi *Netaportera* zapravo i niste u modnoj industriji, zato je dobar plasman na njihovom sajtu bio pravi dokaz da smo na dobrom putu. Oni su izuzetno promućurni kupci. Umeju da odaberu hit haljinu ili tašnu sezone. Imaju sposobne službenike koji znaju svoj posao i uvek biraju najbolje. Posle

nekoliko dana prodaje, počinjete da shvatate koje ćete stvari te sezone prodavati najbolje. Haljina Rolana Murea *Galaksi*, *Žizel* tašna Luele Bartli, čizme iznad kolena Stele Makartni – *Neta-porter* ih uvek otkriva i naručuje najviše najprodavanijih modela. Te stvari odeću sa veb-sajta za jedno poslepodne. Ali kod *Netaportera* se najlakše navučete na to što uvek možete da se ulogujete i vidite kako vam ide prodaja. Kao kod pop muzike na bestseler listi *Sandey tajmsa*, možete jednostavno da ukucate lozinku i vidite kako stojite u poređenju s konkurentima. Stalno hvatam Aleksandra kako to radi. Mislim da izlazi na njihov sajt desetak-petnaestak puta dnevno, samo da vidi da li nam se roba prodaje.

Ali *Netaporter* nije jedini. *Harvi Nikols*, *Selfridžis* i *Herods* takođe imaju prilične količine naše robe. Ove godine nadali smo se da ćemo otvoriti poseban butik u *Herodsu*. *Herodsu* se ranije u svetu mode nije mnogo verovalo – smatralo se da su arapski nastrojani i ne naročito umešni kad je moda u pitanju – ali se i to u poslednje vreme promenilo. Spremno su prihvatili pojavu butika u prodavnicama, što je veoma u stilu *Bergdofa Gudmana*. *Dolče* već ima svoj butik kod njih, kao i *Prada* i *Guči*. To su, na neki način, minijaturne verzije njihovih originalnih radnji. Vrve od njihovih logotipa i predstavljaju daleko bolji način izlaganja odeće od običnih rafova u prodavnici. Mi se držimo onoga što se obično naziva meki ugao: dva zida obeležena bleđožitim i crnim motivom koji se nalazi na našim kesama, i isti drveni rafovi i vešalice na kojima držimo sve svoje stvari. Naša je zamisao da što efektivnije istaknemo svoj urbani, ali ipak organski brend. To kod svih koji probaju našu odeću izaziva ista osećanja. Ako imate meki ugao, butik sa tri zida u okviru prodavnice, želite da na svim krajevima sveta imate iste oznake. Tako svaka prodavnica ili butik Stele Mekartni ima ista obeležja, ružičaste detalje jednostavnih linija i zidove pastelnih boja, bilo da se nalaze u *Prentamu* ili *Bergdorfu*. *Marni* ima iste lude rafove, ultramoderne vešalice i metalne kaveze za svoju

odeću u Njujorku i na Dalekom istoku. Dakle, trudite se da kontrolišete svoju sredinu što je više moguće.

Maksimalno kontrolisana sredina za svakog modnog kreatora jeste sopstvena prodavnica. Aleksandar i ja očajnički želimo svoju. To bi nam rešilo mnoštvo problema, ali retko kada se u Ulici Sloun ili oko Bond strita pojavljuju dobre lokacije, a kada ih ima, traže oko 400 funti po kvadratnom metru mesečno, tako da morate biti prilično sigurni da će vam se to isplatiti. A kad vidite kako se *Džil Sander* zatvara ili čujete kako je prazno u *Mekvinu* ili kod *Makartnijeve* čak i subotom posle podne, nema vam druge nego da se zapitate – da li je to vredno truda?

Ipak, u modi je najvažnije povećati profit, a kad imate sopstvenu prodavnicu, vaš profit se beskonačno popravlja. Prodavnice umnožavaju cenu robe 2,9 puta, dakle, prodavnica koja od nas kupuje suknju za 100 funti tu istu suknju prodaje za 290. Tako radnja na odeći zarađuje više od kreatora. Moji troškovi za proizvodnju jedne suknje iznose 30 funti, dakle, ako je prodam u sopstvenoj prodavnici za 290 imaću zaradu od 260 funti (minus troškovi prodavnice), u poređenju sa 70 funti, koliko zarađujem kada je prodam drugoj radnji. Po toj računici možete videti ne samo zašto su kreatori uvek švorc, već i zašto bi bili u stanju da ubiju za sopstvenu prodavnicu. Još je gore ako prodajete robu Sjedinjenim Državama. Oni množe cenu sa 3,1 i tako zarađuju još više novca. Njihov argument je da oni snose sav rizik, pa zašto onda ne bi i zaradili. Međutim, ja ne vidim baš toliki rizik u kupovini odeće od poznatog dizajnera i izlaganja te iste robe u prodavnici. Ne radi se o tome da oni traže nove talente. Ako nekog i pronađu, ponekad mu nude da otkupe čitavu kolekciju po principu prodaje ili povraćaja. Moj savet svakom mladom kreatoru kojem je ponuđen ovakav dogovor jeste da otkaçi tog prodavca. To će mu upropastiti kompaniju.

Takođe, nisu velikodušni ni prema poznatim brendovima, niti pak prema onima u usponu, kao što smo bili mi do ove

nedelje. Njihove porudžbine su mnogo manje nego što biste mogli da očekujete. *Bergdorf Gudman*, na primer, na nas troši prosečno 40.000 funti godišnje, a oni su nam vrlo važan klijent. Ali, to nije kraj. Da bi, na primer, *Bergdorf* bio zadovoljan, oni moraju prodati 65 procenata svoje robe. Tako, na primer, oni kupe robu u vrednosti od 90.000 dolara, koju prodaju za 279.000 dolara; pri tom moraju da prebace 181.350 dolara da bi opravdali svoj položaj, svoj izbor i sami sebe na jutarnjem sastanku. Ako se kolekcija ne proda, nećemo dobiti novu veliku porudžbinu. Takođe, približno trećina robe se pokrade u transportu. Sve velike prodavnice sa radnjama po celoj Americi imaju centralno skladište, u kojem se sva roba drži do distribucije. Iskušenje osoblja da pokrade robu očigledno je neodoljivo, jer ni sama ne znam koliko puta sam, na primer, prebrojala tri-deset haljina spakovanih u kutiju, da bi na odredište stiglo svega dvadeset četiri. A tu baš ništa ne možete osim da se nasmešite, ugrizete se za jezik i napravite još.

Aleksandar se sav razmahao. Tu su dve devojke iz *Netaportera*, i čini se da uživaju. U ruci drže čaše baks fiza i zalivaju mini-kroasane koje je Triša donela iz *Patiseri Valeri*, poslužene na nekim zlatnim tanjirima koje nikad u životu nisam videla. Aleksandar je svakoj dao po „listu“ i fensi „luk buk“, tek stigle iz štampe. „Lista“ je katalog sa crno-belim crtežima svih modela u kolekciji; u njoj su navedeni veličine i brojevi u kojima je model dostupan, kao i cena. „Luk buk“ je daleko glamurozniji: u njemu su fotografije manekenki u svakom od četrdeset modela iz kolekcije prikazanih na reviji, atraktivno odštampane i u tvrdom povezu. Ali, kao i u svemu ostalom u modi, čak i tu postoji hijerarhija. „Luk buk“ je skup i zato se daje samo važnim klijentima. Ostali, manje vredni smrtnici, moraju da se zadovolje jednostavnom listom i narudžbenicom.

Trudim se da se ne petljam mnogo u prodaju. To mi kida živce, a takođe imam utisak i da zbunjujem klijente. Teško je odbiti haljinu ili košulju kada njen kreator sedi kraj vas. Takođe,

nisam u stanju da ostanem ozbiljna kad čujem Aleksandra kako masno laže. „Ovo će se prosto razgrabiti“, priča on. „Kira Najtliju je tražila za svoju sledeću premijeru.“ Smeši se. „A Kameronina ekipa nas je zvala zbog ovoga.“ Nisam sigurna da iko veruje u ta sranja, ali je on u tome mnogo bolji od mene. Sećam se danâ kad sam raznosila svoju predivnu ručno krojenu i šivenu kolekciju po prodavnicama u malom kamionetu, i dok u svojoj kancelariji pijem kafu s mlekom mislim samo – hvala bogu što su ti dani prošli.

Vreme je za ručak, a Aleksandar se još uvek smeška. Dva sata sa netaporterakama, i još je veseo.

„Mislim da im se dopada“, kaže mi dok svi sedimo na podu radionice i jedemo suši. „Znaš, obično osećam šta misle, a delovale su mi zadovoljno.“

„Kakvo sranje, ljubavi“, kaže Mimi, ispružena na tepihu. „Sad znam zašto nisam postala manekenka.“ Proteže se kao mačka i pali cigaretu. „Svi su mi to predlagali, a ja jednostavno nisam mogla da nateram sebe da to radim.“

„Moja drugarica Lidija uživa u tom poslu“, kažem sa ustima punim kalifornijskih rolnica.

„Pa, ona je supermodel“, kaže Mimi, ispuštajući dim kroz nos.

„Nije“, kažem. „Ona je top model.“

„U svakom slučaju, danas toga više nema“, kaže Aleksandar. „Nema više velikih imena.“

„Reci to *njima*“, kaže Mimi. „Prošle nedelje ušivala sam u haljinu neku drocu koja je neviđeno digla nos. A ja mislim – jebote, imaš dvanaest godina i došla si iz jebenog Sibira, ili neke slične rupetine. Samo zato što se slikala za *Guči* ili *Pradu* ili nekog sličnog i što ju je par puta slikao Stiven Majsel, misli da joj je sve dozvoljeno.“

„Ah, ona“, kaže Aleksandar. „Moj drug ju je unajmio za neku reviju u Njujorku. Ispostavilo se da ne ume da hoda. Ko god ju je platio, pustio ju je da izađe samo u jednom modelu, da bi mogli da kažu da je bila na njihovoj reviji. Ali, sem toga, bila je

totalno sranje. Ne ume da prođe pistom. Zamisli kad nije u stanju da stavi nogu pred nogu. Zar to nije tragično?“

„Znam“, slaže se Mimi, dok puši i pomoću štapića hrani Mini Mi sašimijem od lososa. „Strašno.“

„Jesi li sigurna da se tvom psu to sviđa?“, pitam, gledajući kako Mini Mi balavi po debelom ružičastom tepihu koji je koštao 45 funti po kvadratnoj stopi.

„Psi vole ribu“, tvrdi Mimi.

„Da ih nisi pomešala s mačkama?“, pita Aleksandar.

„Oh?“, pita Mimi. „Stvarno?“

I dalje jedemo suši. Gutam ga kao da mi život zavisi od njega. Mimi svoj daje psu, a Aleksandar mrljecka. Opet je na nekoj od onih modernih dijeta – F plan, dijeta sa kupusom, narom, GI dijeta, Etkinsova, dijeta bez žitarica. Svake nedelje je na nešto novo alergičan, nešto ne sme da jede ili ima neku novu hranu koja će ga zaštititi od svih rakova kojima je opsednut. Za nekog ko se vikendom krka gomilom hemikalija, ušmrkava crte u prljavim klozetima i na sličnim mestima, prilično je izbirljiv u pogledu ostalih supstanci koje unosi u svoj organizam. Sve mora da bude organsko, zdravo i vrlo čistog porekla. Mora da ima dovoljno prostora da diše i da se igra. Ukratko, ako je živuljka imala zdraviji život od onoga ko je posluhuje, ima šanse da je on pojede.

„Ko nam dolazi posle podne?“, pitam punih usta.

„O“, kaže Aleksandar, hvatajući štapićima zrno po zrno pirinča, „malo smo promenili raspored. Tip iz *Mečiza* i devojka iz *Ko Samuija* imaju po par sati. A onda ona neotesana osoba koja vodi *Pandorinu kutiju* na Olderli edžu.“

„Da li tamo odlazi Kolin Runi?“, pitam.

„Uh“, kaže Mimi, gadljivo kao da je neko upravo prdnuo. „Ta živa, hodajuća modna katastrofa.“

„Stalno se muva po *Dorinoj kutiji*“, mrmlja Aleksandar, gledajući u spisak. „U svakom slučaju, Dora je veliki poštovalac tvojih kreacija.“

„Samo onih koje je videla na slavnim ličnostima“, kažem, uzimajući još jednu kalifornijsku rolnicu. „Ubaci opet Skarlet Johanson u kariranu usku suknju, i možda će udvostručiti narudžbinu.“

„Na, možda, dvadeset hiljada.“ Aleksandar zviždi kroz zube.

„Nemoj propustiti priliku“, kažem. „To će nam obezbediti cigare i haribo mesecima.“

„Da, pa, to je mnogo krvi, znoja i suza, jebote“, mrmlja Aleksandar. „A ona dolazi na kraju dana, tako da neću moći da je otkočim.“

Kad posle napornog dana ispunjenog razgledanjem modnih sajtova, Style.coma i proveravanjem prodaje na *Netaporteru* konačno krenem niz stepenice, skoro je osam uveče. Čujem Dorin kreštav i otegnut glas i već na odmorištu osećam miris njenih cigareta s mentolom. Aleksandar zvuči prilično odsečno. Ulazim i vidim da je sivkastobled, Dora je okružena šoljicama i opušcima, a Mimi se naslanja na zid u haljini od dve hiljade funti.

„I tako, kažem ja Džejmiju Rednapu, žena vam izgleda sjajno u tom *Džulijen Mekdonald* kompletu, treba da kupite oba po 1800 funti. I zamislite šta se desi?“

„Šta?“, ispljune Aleksandar.

„Stvarno ih je kupio!“

„Sjajno“, kaže Aleksandar. „Slušajte, ovde ste već skoro dva sata i moramo da krenemo.“

„Oh, izvinite“, kaže Dora, skupljajući svoje stvari. „Hm, možete odmah da uzmete ovo. Da uštedimo poštanske marke.“ Pruža mu jednu od naših narudžbenica koja, čak i odavde, izgleda prilično praznjikavo.

Aleksandar smešeći se gleda u formular. Zatim se blago mršti. Potom se izmiče, pokušavajući da shvati šta je uradila. Diže pogled. Opet ga spušta. Obrazi su mu se zarumeneli.